

DN:o 175/RA

3. 05. 2003
ad 30/41/2003
OM084:00/2003
davo

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Viite: OM 30/41/2003

Asia: Lausunto ympäristörikostyöryhmän mietinnöstä

Työryhmän mietintö sisältää ehdotuksen hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n ympäristörikospuitepäättöksen täytäntöön panemiseksi, ympäristön suojelua rikosoikeudellisin keinoin koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen hyväksymiseksi, rikoslain ja eräiden muiden lakien muuttamiseksi.

Esitys sisältää ehdotuksen oikeushenkilön rangaistusvastuun laajentamista eräisiin henkeen ja terveyteen kohdistuviin rikoksiin, yleisvaarallisiin rikoksiin ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantaviin rikoksiin. Täsmennyksiä muutoksia ehdotetaan rikoslain 48 luvun 1 §:ssä tarkoitetun ympäristön turmelemisen ja 5 §:ssä tarkoitetun luonnonsuojelurikoksen tunnusmerkistöön. Viranomaisten ilmoitusvelvollisuutta esitetään säädettäväksi metsälakiin, maa-aineslakiin, maankäyttö- ja rakennuslakiin, vesilakiin ja ympäristösuojelulakiin.

Pyydettyä lausuntonaan MTK esittää kunnioittavasti seuraavan:

Maa- ja vesialueiden omistajille aiheutuu mm. teollisuuden päästöistä ym. ympäristön pilaantumisesta vahinkoja, joiden korvauskäytännössä on oikeusturvan kannalta puutteita. Oikeusturvakeinojen hitaus ja vahinkojen täysimääräinen arvioiminen on käytännössä osoittautunut ongelmalliseksi. On siten tärkeää, että ympäristön suojelua tehostetaan myös rikosoikeudellisin keinoin. Samoin rangaistusvastuun laajentaminen oikeushenkilöihin parantaa asianomistajien mahdollisuuksia korvausten saantiin. Ehdotukset ovat näiltä osin tervetulleita ja kannatettavia.

RL 48:1 Ympäristön turmelemisen tunnusmerkistöä on rikosoikeudelle asetetun täsmällisyysvaatimuksen johdosta täsmennetty niin, että se selvästi kattaa yleissopimuksessa ja puitepäätyöksessä tarkoitetun rangaistavan menettelyn piirin.

Kysymyksessä olevalla rangaistussäännöksellä ei kuitenkaan poisteta sitä ongelmaa, mikä aiheutuu rikoksen selvittämättä jäämisestä maanomistajalle ja rikoksen vahinkojen korvattavuudelle.

Jätelain 20-21 §:ien perusteella maanomistajan on puhdistettava roskaantunut alue silloin kuin tekijää ei saada selville, tämä johtaa usein kohtuuttomuuksiin ja oikeusturvan kannalta epätydyttävään tilanteeseen. Useimmissa tapauksissa ns. laittomia kaatopaikkoja syntyy niin, ettei roskaajia voida saada selville. Näin rangaistusvastuu jää lain kuolleeksi kirjaimeksi ja tosiasiallisen vahingon kärsii maanomistaja jätelain mukaisine velvollisuuksineen. Vastuu tämänkaltaisissa tilanteissa tulisi siirtää kunnalle tai ympäristö-keskukselle, mikä pakottaisi viranomaiset suurempaa yhteistyöhön ja myös valvontaan ympäristön suojelemiseksi.

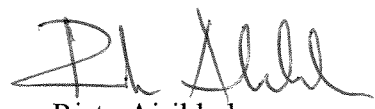
Luonnonsuojelulain 58 §:n ja rikoslain 48:5 tunnusmerkistön yhdenmukaistamiselle on myös loogiset perusteet ja poistaa ne tulkintaongelmat, mitkä aiheutuvat erityislaki / lievempi laki soveltamisperiaatteista.

Muilta osin ehdotuksesta ei ole huomauttamista.

Helsingissä 2004-04-23

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry

Esa Härmälä
Puheenjohtaja

Risto Airikkala
Päälakimies